

Єгипетська драма: акт третій...

Віктор НАГАЙЧУК,
доцент Дипломатичної
академії України при МЗС,
кандидат історичних наук,
Надзвичайний і Повноважний
Посол, перший Посол
України в АРЕ

Сьогодні єгиптяни досить послідовно та рішуче спростовують поширений у світі стереотип, згідно з яким вони є народом занадто миролюбним, терплячим і толерантним щодо власних правителів і готові десятиріччями миритися з деспотією, несправедливістю та бідністю. Бурхливі події останніх тижнів на берегах Нілу стали черговим яскравим проявом пасіонарного і бунтівного духу єгиптян, які не на словах, а на ділі борються за свої права та інтереси. Завдяки цим подіям найбільша країна арабського світу знову опинилася в центрі уваги світових ЗМІ і міжнародної спільноти.

Наприкінці червня Єгиптом прокотилася потужна хвиля масових акцій протесту проти правління президента – ісламіста Мухаммеда Мурсі.

Свого апогею маніфестації досягли 30 червня, коли виповнився рівно рік з часу приходу до влади М. Мурсі. У цей день на головних площах ключових міст Єгипту – Каїра, Александрії, Порт-Саїда, Суеца, Ель-Мансури та ін. – зібралися мільйони громадян (за деякими даними, 15-17 млн. осіб), які вимагали відставки Мурсі та проведення дострокових виборів глави держави. Лідери опозиційного молодіжного руху оголосили, що ними зібрано понад 22 млн. підписів за відставку діючого президента.

Широкомасштабні виступи опозиції супроводжувалися погромами та захопленням офісів ісламістського руху «Братів-мусульмани», до якого належав М. Мурсі, а також кровопролитними сутичками між противниками та прибічниками президента. Обстановка в країні ставала все більш напруженою та некерованою.

У цій ситуації на політичну авансцену Єгипту вкотре вийшла армія. Командування Збройних Сил (ЗС) АРЕ 1 липня виступило із заявою, у якій оголосило ультиматум усім політичним силам країни, вимагаючи від них протягом 48 годин «виконати вимоги єгипетського народу» та домовитися про шляхи виходу Єгипту з кризи, інакше армія пообіцяла втрутитися та запропонувати власну «дорожню

карту в майбутнє». Фактично ж військові наполягали на тому, щоб М. Мурсі виконав вимоги опозиції та залишив пост глави держави. Лідери опозиції вітали ультиматум армії, натомість президент його відкинув, заявивши, що керуватиметься власним планом національного примирення. Проте опозиція в особі Фронту національного порятунку (ФНП) відмовилася вступати в переговори з М. Мурсі, заявивши, що він уже не є легітимним лідером.

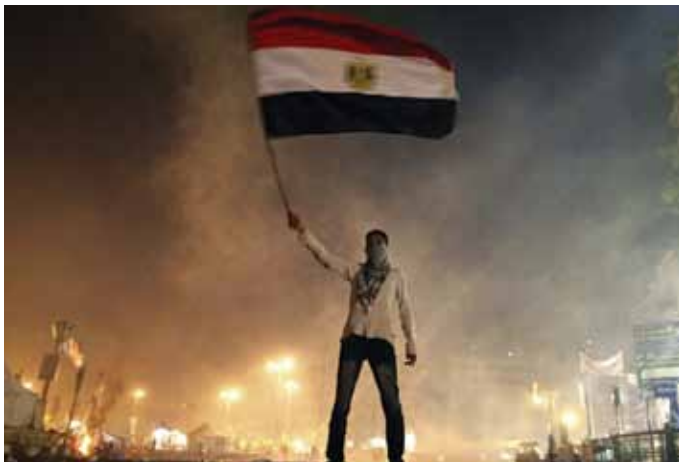
У цих умовах 3 липня командування ЗС АРЕ, після зустрічі з низкою провідних політичних, релігійних, громадських і молодіжних діячів, оголосило про призупинення дії Конституції Єгипту і відсторонення М. Мурсі від влади. Тимчасово виконуючим обов'язки Президента АРЕ на перехідний період було призначено главу Вищого конституційного суду Адлі Мансура, який 4 липня прийняв присягу. Було оголошено про наміри сформувати тимчасовий уряд із технократів, комітет з перегляду конституції та комітет з національного примирення за участю представників усіх політичних сил країни, а також провести дострокові парламентські та президентські вибори.

Як і слід було очікувати, М. Мурсі не визнав правомочність дій армії та був затриманий військовими у

зв'язку з можливим висуванням йому обвинувачень. Крім того, було заарештовано багато визначних діячів руху «Братів-мусульмани». Адлі Мансур 4 липня розпустив верхню палату парламенту (Раду Шури), у якій переважали ісламісти.

За цих умов керівництво «Братів-мусульман» заявило про свою відмову співпрацювати з «узурпаторами влади». Міністри, які належали до політичного крила цієї організації – Партії свободи і справедливості – подали у відставку на знак протесту проти усунення М. Мурсі. Водночас у Каїрі та інших містах Єгипту розпочалися масові виступи його прихильників, які вимагали відновлення на посту президента. Протягом липня та на початку серпня в ході запеклих сутичок між прихильниками М. Мурсі та його супротивниками, а також правоохоронними органами загинули багато десятків і були поранені сотні людей. Так розпочався ще один драматичний період у сучасній історії Єгипту.

Реакція на події в «країні пірамід» як у арабському світі, так і поза його межами була вельми неоднозначною. Спектр оцінок того, що відбувається в Єгипті, коливається від визначень «класичний військовий переворот» і «насильницьке захоплення влади» до термінів «друга

хвиля революції 25 січня» та «м'який, демократичний переворот». Не менш строкатим є діапазон прогнозів щодо можливих сценаріїв розвитку подій у Єгипті – від «апокаліптичних» до «оптимістичних». Достатньо згадати, наприклад, заяву Президента Російської Федерації В. Путіна від 7 липня про те, що Єгипет «перебуває на порозі громадянської війни».

На нашу думку, щоб більш-менш об'єктивно оцінити те, що відбувається в Єгипті і спрогнозувати імовірний розвиток подій у цій країні, необхідно зробити короткий екскурс в історію, простежити динаміку подій за останні два з половиною роки та спробувати оцінити нинішню «розстановку фігур на єгипетській політичній шахівниці».

Нагадаємо, що на початку 2011 р. в Єгипті відбувся перший акт драми, що триває дотепер. У Каїрі 25 січня розпочалися масові акції протесту опозиції проти авторитарного режиму президента Хосні Мубарака.

Цей потужний соціальний вибух був спричинений комплексом соціально-економічних, демографічних і політичних чинників. За даними Світово-

го банку, у 2010 р. ВВП на душу населення в Єгипті становив лише 2420 дол., а частка населення, що жила за межею бідності, сягала 22%. Ця категорія громадян могла існувати лише завдяки субсидіям держави на продовольчі товари. Між тим зростання світових цін на продовольство скоротило можливості державного дотування цін на хліб та основні продукти харчування найбідніших верств населення. У єгипетському суспільстві також помітно посилювалася соціальна поляризація, коли на тлі масової бідності населення відбувалося стрімке самозбагачення «жирних котів» (так у Єгипті називають представників буржуазно-бюрократичної верхівки).

Важливим чинником революційних подій 2011 р. у Єгипті стала специфічна структурно-демографічна ситуація. У період 1970-1995 рр. тут спостерігалось істотне зниження рівня смертності, передусім дитячої, на тлі збереження високих темпів народжуваності та загального проросту населення. У результаті питома вага молодих людей віком від 20 до 24 років сягнула у 2010 р. свого піку, становлячи 10,5% (9 млн. осіб). Виник-

нення такого потужного «молодіжного бугра» спричинило величезне напруження на місцевому ринку праці. Проблема масового безробіття серед молоді (25% у 2010 р.), особливо освіченої, перетворилася на одну з найгостріших у країні. В умовах, коли перестали діяти так звані соціальні ліфти, єгипетська молодь усе частіше стикалася з відсутністю будь-яких життєвих перспектив, а протестні настрої в її середовищі стрімко наростали.

На додаток до гострих соціально-економічних проблем поглиблювалася політична криза. Правлячий режим був фасадною корумпованою «керівано демократією». Президент Х. Мубарак правив країною з 1981 р. в умовах режиму надзвичайного стану, під прикриттям якого діяла поліцейська держава з усіма відповідними атрибутами. Суттєву роль у поширенні протестних настроїв відіграло очевидне використання «адміністративного ресурсу» та фальсифікація владою парламентських виборів у листопаді 2010 року. Зростаюче обурення в суспільстві зумовили намір Х. Мубарака зробити своїм наступником на президентських виборах у 2011 р. свого молодшого сина Гамалю, а також тотальна корупція у вищих ешелонах влади. Сім'я президента вважалася найбагатшою в Єгипті. Опозиція обвинувачувала клан Мубарака у спекуляціях земельними ділянками, що виділялися військовим, в отриманні «комісійних» з кожного контракту на постачання озброєнь, у махінаціях з цінами на імпортоване збіжжя.

Безпосередній поштовх масовим акціям протесту в Єгипті спричинили чергове підвищення цін на продукти харчування, а також революційні події в Тунісі. У результаті багатотисячних протестних маніфестацій, що тривали майже три тижні, президент Х. Мубарак 11 лютого пішов у відставку і передав свої повноваження віце-президенту Омару Сулейману (керівникові Служби загальної розвідки). Фактично ж влада перейшла до Вищої ради Збройних Сил на чолі з міністром оборони, маршалом Хусейном Тантауї. Так у рамках процесу «Арабської весни» припинив своє існування ще один авторитарний режим в арабському світі.

Події зими 2011 р. увійшли в сучасну історію Єгипту під назвою «Революція 25 січня». Головною її особливістю було те, що вперше правлячий режим у цій країні було повалено не внаслідок державного заклоту або військового перевороту, а в результаті мирних протестних акцій населення. Важливо відзначити, що протестний рух набув мережевого характеру, не мав чіткої організаційної структури, єдиного керівництва та програми. Опозиція в Єгипті від самого початку діяла вельми спонтанно. Поставивши перед собою одну-єдину ціль – повалити діючий режим президента Х. Мубарака, вона абсолютно не уявляла собі плану подальших дій. Були відсутні стратегія виходу із складної соціально-економічної ситуації, у якій опинилася країна, бачення шляхів заповнення політичного вакууму, що виник, бракувало чітко заданих цілей і способів їх

досягнення. Невипадково основні гасла протестувальників мали радше деструктивний, ніж творчий характер: «Мубарак, іди геть» і «Народ хоче падіння режиму».

На наш погляд, це велими негативно позначилося на подальшому розвитку подій у країні, який можна охарактеризувати як «стан перманентної турбулентності». Думається, що подібна ситуація була значною мірою зумовлена тим, що опозиція режиму Х. Мубарака була вкрай неоднорідною та включала молодіжні рухи, ісламістів, представників середнього класу та інтелігенції, ліберально-демократичні та ліві партії. Очевидно, що між цими політичними акторами досі немає згоди з більшістю питань політичного порядку денного країни.

Характерно, що основною рушійною силою «Революції 25 січня» виступила освічена та переважно безробітна молодь, яка досить вміло використовувала для організації протестних рухів сучасні ІКТ (мобільні телефони, смартфони, комп'ютери тощо) і соціальні мережі («Фейсбук», «Твіттер», «Блекберрі»). Не варто недооцінювати й роль руху «Брати-мусульмани» в революційних подіях зими 2011 року. Якщо на початковому етапі «Іхван» (араб. «брати») з тактичних міркувань утримувалися від організованої участі в масових акціях протесту, то в подальшому саме їхня активність як потужної організації значною мірою сприяла успіхові народного повстання.

Однак вирішальне значення для результату протистояння мала позиція

єгипетської армії, яка з часів президента Г.А. Насера завжди була найбільш впливовою та потужною політичною силою у країні. Цього разу командування ЗС АРЕ свідомо обрало демонстративно нейтральну позицію щодо сторін конфлікту, не приєднавшись до опозиції, але й відмовившись підтримати силою зброї свого президента і головнокомандувача Х. Мубарака. Завдяки цьому армія стала єдиним державним інститутом у країні, якому вдалося не лише не дискредитувати себе в очах єгипетського народу, а й залишитися гарантом власної цілісності (нехай і часткової) та безпеки. Більше того, на перехідному етапі саме армія спромоглася очолити політичний процес, прагнучи при цьому окреслити контури бажаної для неї політичної системи.

Першими кроками Вищої ради Збройних Сил (ВРЗС) у постреволюційний період були розпуск парламенту, призупинення дії конституції та доручення спеціально призначеній комісії підготувати проект конституційних поправок. На всенародному референдумі 19 березня 2011 р. переважною більшістю голосів (77,27%) було ухвалено поправки до конституції, згідно з якими повноваження президента країни обмежувалися чотирма роками та двома строками перебування при владі, передбачалося обов'язкове призначення віце-президента, а також здійснення контролю за виборами суддями, полегшувалися умови участі кандидатів у президентських виборах, відмінено стаття щодо протидії терористичним загрозам. На підставі зазна-

чених поправок ВРЗС АРЕ 30 березня прийняла Конституційну декларацію із 62 статей, яка фактично стала тимчасовим основним законом країни.

Між тим протягом 2011 р. ситуація в Єгипті залишалася вкрай напруженою. У Каїрі та інших великих містах періодично проходили багатотисячні маніфестації з вимогами проведення довгоочікуваних реформ, поліпшення умов життя, скасування в країні надзвичайного стану, притягнення до відповідальності колишніх вищих чиновників. Тимчасове керівництво держави під тиском вулиці було змушене піти на ряд кроків, покликаних покінчити з практикою попереднього режиму. Так, було розпущено колишню правлячу Національно-демократичну партію (НДП), ліквідовано сумнівному Службу розслідувань з питань державної безпеки, порушено кримінальні справи проти великої групи високопосадовців режиму Х. Мубарака за обвинуваченнями в розкраданні державних коштів і майна, спекуляціях, відмиванні грошей і порушенні прав людини. До кінця року деякі з них були засуджені до тривалого тюремного ув'язнення, інші очікували вироків суду. Головною подією року став судовий процес над Х. Мубараком та його сина-

ми Алаа та Гамалем, який розпочався в Каїрі 3 серпня 2011 року. Екс-президенту АРЕ інкримінувалася «навмисна змова» з метою вбивства протестувальників під час подій січня-лютого 2011 р., зловживання владою та присвоєння державних коштів, а також продаж Ізраїлю природного газу за заниженими цінами. За обвинуваченням у причетності до вбивства учасників протестних акцій на цьому процесі було розпочато також розгляд справи колишнього Міністра внутрішніх справ АРЕ Хабіба аль-Адлі та шести вищих офіцерів поліції¹.

Протягом листопада 2011 р. - січня 2012 р. у Єгипті були проведені у три етапи вибори до Народних зборів (нижньої

¹ У червні 2012 р. Х. Мубарака і Х. аль-Адлі було засуджено до позиттєвого тюремного ув'язнення за обвинуваченням у причетності до загибелі мирних демонстрантів у ході січневого народного повстання 2011 року. Інших фігурантів справи, включаючи Алаа та Гамала, було повністю виправданно. Крім того, з Х. Мубарака знято обвинувачення в корупції та особистому збагаченні. У січні 2013 р. Касаційний суд АРЕ задовольнив апеляцію адвокатів щодо перегляду приговору Х. Мубараку з огляду на допущені процесуальні порушення. У травні 2013 р. розпочався повторний судовий процес над екс-президентом Єгипту, що досі триває.

палати парламенту), що, за оцінками міжнародних спостерігачів, пройшли достатньо демократично. Безперечним переможцем парламентських перегонів стала ісламістська Партія свободи і справедливості (політичне крило руху «Брати-мусульмани»), яка отримала 213 із 498 місць. Друге місце посіла радикальна ісламістська партія салафітів «Ан-Нур» (107 депутатських мандатів), третє – національно-ліберальна «Новий Вафд» (41 місце) і четверте – соціально-ліберальний Єгипетський блок (35 місць).

Успіх «Братів-мусульман» на виборах став цілком очікуваним, оскільки вони були об'єктивно найбільш організованою та структурованою політичною силою, яка дуже вміло заповнила ідеологічний вакуум, що виник. Водночас друге місце радикальної «Ан-Нур» стало шоком як для світського єгипетського політикуму, так і для Заходу. Загалом ісламісти здобули понад дві третини місць у нижній палаті парламенту, що стало очевидним приниженням для світських молодіжних рухів і ліберально-демократичних партій, які так багато зробили для успіху «Революції 25 січня» і не змогли подолати внутрішні розбіжності й об'єднатися перед лицем нової політичної сили.

Єгипетські ісламісти спромоглися розвинути свій успіх і на виборах до верхньої палати парламенту, що відбулися в січнілютому 2012 р. Вони отримали 150 із 270 місць, здобувши таким чином абсолютну перемогу в єгипетських парламентських змаганнях. Спікером ниж-

ньої палати парламенту став колишній генеральний секретар ПСС С. аль-Кататні, а спікером Ради Шури було обрано також представника ПСС Ахмеда Фахмі. Після формування нового складу парламенту, у якому домінували представники ісламістських партій, Вища рада Збройних Сил передала йому повноваження законодавчої влади, зберігши у своїх руках усю повноту виконавчої влади.

Протягом лютого-червня 2012 р. країна жила в умовах фактичного двовладдя. Якщо на початковому етапі військові та ісламісти намагалися співпрацювати в дусі партнерства, то з часом глибокі протиріччя між ними вийшли на перший план. Важливим чинником загострення суперечностей було те, що «Братам-мусульманам» доводилося часто зважати на жорстку, непоступливу позицію з багатьох питань своїх молодших партнерів – салафітів, а ВРЗС відчував постійний тиск з боку світських молодіжних рухів, ліберально-демократичних і лівих партій. На тлі прогресуючого погіршення соціально-економічної ситуації у країні не вщуха-

ли масові акції протесту з вимогами якнайшвидшого розпуску ВРЗС і передачі військовими влади цивільним.

Гостра політична боротьба розгорнулася в цей період навколо формування Конституційної асамблеї (КА) – органу, покликано-го розробити проект нової Конституції країни. Після кількох тижнів запеклих дебатів обидві палати парламенту у другій половині березня ухвалили рішення, згідно з яким КА формуватиметься за принципом 50/50, тобто половину її складу становитимуть члени парламенту і половину – незалежні експерти та громадські діячі. Головою КА обрано спікера Народних зборів, одного з лідерів ПСС С. аль-Кататні. Невдовзі після цього на засіданні парламенту відбулися вибори членів КА. Як і очікувалося, ісламісти і в цьому важливому органі забезпечили собі переважуючу більшість, отримавши 70 місць зі 100. «Ісламістський блок» в Асамблеї складався з депутатів парламенту від ПСС та партії «Ан-Нур», а також близьких до ісламістів за своїми поглядами юристів, діячів профспілок, бізнесменів і банкірів.

Відверте прагнення ісламістів поставити Конституційну асамблею під свій контроль викликало обурення з боку неісламістських сил, які справедливо вважали, що такий склад КА не відображає дійсну розстановку сил у єгипетському суспільстві. Не менш різке відторгнення викликала у них жорстка позиція представників салафітської «Ан-Нур» у КА, які наполягали на законодавчому закріпленні шариату як головного джерела права в Єгипті. На знак протесту проти ісламістського домінування в Конституційній асамблеї 28 членів КА, які представляли в цьому органі світські партії, жіночі та молодіжні рухи, а також коптську церкву, відмовилися брати участь у її роботі.

Після встановлення контролю над парламентом і Конституційною асамблеєю ісламісти почали чинити зростаючий тиск на Вищу раду Збройних Сил. Так, вони неодноразово зверталися до ВРЗС із публічними вимогами відправити у відставку перехідний уряд на чолі з Камалем Ганзурі, призначений військовими, і сформувати уряд національної єдності. «Брати-мусульмани» також не приховували своїх намірів зменшити, у тому числі на законодавчому рівні, непомірно велику роль армії в єгипетському суспільстві, обмежити економічні пільги та привілеї військових. Подібні вимоги та наміри щоразу зустрічали з боку військового керівництва рішучу відсіч. Так, наприкінці березня 2012 р. член ВРЗС генерал Махмуд Наср заявив, що військові «нікому не дозволять втручатися в економічні проекти армії». Він

зазначив, що єгипетська армія отримує лише 4,2% державного бюджету, тоді як «заслужує» 15%. Саме для задоволення своїх потреб, стверджував він, армія вимушена бути присутньою в низці секторів економіки, зокрема текстильній промисловості та секторі нерухомості.

Свого апогею протистояння між військовими та «Братами-мусульманами» досягло напередодні та під час виборів Президента АРЕ, що пройшли у два тури – 23-24 травня і 16-17 червня 2012 року. Слід відзначити, що обидві сторони, попри раніше зроблені заяви про відсутність у них намірів висувати своїх кандидатів на президентських перегонах, не змогли встояти перед спокусою поборотися за пост глави держави, який у силу своїх широких повноважень гарантував переможцю суттєве зміцнення своїх позицій у країні.

Слід також визнати, що через низку причин ані військові, ані ісламісти не змогли виставити на зазначених виборах по-справжньому сильних претендентів. Таким кандидатом від «Братів-мусульман» міг би стати Хайрат Шатир – один із лідерів руху, харизматична особа з ореолом борця проти режиму Мубарака, який відбув декілька «політичних» строків і вийшов на волю завдяки революції. Він не лише користувався величезною популярністю серед «братів», а й мав серйозні фінансові ресурси. Проте рішення Центрвиборчкому Єгипту відмовити Х. Шатеру в праві балотуватися на пост президента через його судимість змусило «Братів-мусульман» терміново шукати йому заміну.

«Запасний варіант» в особі голови Партії свободи і справедливості Мухаммеда Мурсі здавався не зовсім вдалим вибором, оскільки той не мав харизми, йому бракувало також політичного досвіду та популярності. З огляду на це не викликав подиву досить низький рейтинг М. Мурсі перед першим туром президентських виборів.

ВРЗС зробила ставку на Ахмеда Шафіка – колишнього командувача ВПС Єгипту та прем'єр-міністра останнього уряду за часів президента Х. Мубарака. Чимало аналітиків вважало, що кандидатура А. Шафіка, попри його репутацію хороброго бойового офіцера та жорсткого політика, мала дві серйозні вади – солідний вік кандидата (70 років) і те, що в очах суспільства він занадто тісно асоціювався з режимом Х. Мубарака.

Проте, у супереч численним прогнозам, саме цим двом кандидатам судилося стати переможцями в першому турі президентських перегонів – М. Мурсі посів перше місце, отримавши 24,35% голосів виборців, а А. Шафік – друге (23,25%).

Напередодні другого, вирішального туру президентських виборів політична ситуація в країні набула ознак гострої кризи. Вищий

конституційний суд АРЕ 14 червня визнав недійсними результати виборів до Народних зборів за одномандатними округами. Згідно з діючим тоді законодавством, 166 депутатів повинні були обиратися з числа незалежних кандидатів, проте більшість із них (141) насправді були діючими членами різних партій, зокрема ісламістських. ВКС визнав це порушенням права незалежних депутатів. Більше того, визнання нелегітимності однієї третини депутатів фактично означало визнання нелегітимності всіх Народних зборів. Важливо зазначити, що рішення ВКС АРЕ є остаточними і обов'язковими до виконання.

На підставі постанови ВКС Вища Рада Збройних Сил розпустила нижню палату парламенту, перебравши на себе всю повноту законодавчої влади, право контролю за процесом розроблення майбутньої Конституції та витрачанням державних коштів. Водночас військові внесли до тимчасової конституції країни положення, які дозволяли ВРЗС значною мірою контролювати рішення першої особи держави.

Було очевидно, що таким чином єгипетський генера-

літет вирішив підстрахуватися і за будь-якого результату президентських виборів зберегти за армією провідну роль у суспільстві. Між тим постанова ВКС і дії військових викликали переважно негативну реакцію в єгипетському політикумі. «Брати-мусульмани» відразу кваліфікували їх як «державний переворот». У свою чергу, низка світських, ліберальних і лівих партій у спільному комюніке заявила, що «всі ці заходи демонструють рішучість ВРЗС посилити свою владу і поставити її на службу кандидату колишнього режиму Ахмеду Шафіку».

У цих умовах 16-17 червня відбувся другий тур президентських виборів. За даними Центрвиборчкому, за М. Мурсі проголосували близько 13,2 млн. єгиптян (51,7%), за А. Шафіка – близько 12,3 млн. (48,3%). Таким чином, висуванець «Братів-мусульман» переміг свого конкурента з відривом у менш ніж 1 млн. голосів – цифра зовсім незначна для 82-мільйонного Єгипту. Одразу після оголошення результатів другого туру виборів М. Мурсі пообіцяв залишити пост голови ПСС, щоб розпочати роботу «в ім'я інтересів країни і всіх її громадян» незалежно від їхніх політичних і релігійних переконань.

Мухаммед Мурсі 30 червня 2012 р. був офіційно проголошений новим Президентом АРЕ. Він став першим Главою Єгипту, який представляв ісламістський рух і не мав військового минулого. Так розпочався другий акт сучасної єгипетської драми.

Продовження в наступному числі «З.С.»

Генеральний директор ДП «ГДП» відвідав Республіку Корея на запрошення «Корейської фундації» (Korea Foundation)

Із 8 по 13 липня 2013 р. Генеральний директор ДП «Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв» П.О. Кривонос перебував із робочим візитом у Республіці Корея на запрошення «Корейської фундації» (Korea Foundation). Під час поїздки Павло Кривонос зустрівся з Надзвичайним і Повноважним Послом України в Республіці Корея Василем Мармазовим, Головою Корейської національної дипломатичної академії Юн Дук-Міном, Віце-спікером корейського парламенту Лі Бйунг-сук, президентом Університету Юнгнам НОХ Сеок Кюн та президентом «Корейської фундації» Ю Хьюн-сеок. У заходах в рамках програми

також взяли участь науковці, політики та державні діячі з інших країн.

Учасники програми відвідали Багатофункціональне Адміністративне місто Седжонг (його також називають містом майбутнього), яке невдовзі стане новим місцем розташування органів центральної влади Республіки Корея; стали гостями Школи державної політики та управління Корейського інституту розвитку (KDI School of Public Policy and Management), а також побували в Університеті Юнгнам, де відбулася презентація політичної ініціативи «Рух Семаул» (Рух «Нове Село»). На завершення програми відбувся культурний тур містом Сеул.

П.О. Кривонос (у центрі) під час урочистого прийому спілкується з Послом України в РК В.С. Мармазовим і президентом «Корейської фундації» Ю Хьюн-сеок

«Місто майбутнього» Седжонг – нове місце розташування центральної адміністрації та «силіконової долини» Республіки Корея

Учасники програми «Корейської фундації» (Korea Foundation) 2013 р. в Сеулі. Зліва направо (перший ряд): Леслі Купер, дружина Рейнольда Купера, Постійного секретаря Прем'єр-міністра та голови департаменту комунальних послуг населенню, Тринідад і Тобаго; Мірея Акуеро де Корралес, Міністр закордонних справ, Гондурас; Кім Джі-Хонг, професор, KDI (Корейський інститут розвитку); Фернандо Сумбана, Міністр молоді та охорони здоров'я, Мозамбик; Беатріс Табакко, директор, Міністерство транспорту і комунальних послуг, Уругвай; Алі Мотана Хассан, віце-міністр, МЗС, Ємен; Махфірат Хадірова, голова фракції народно-демократичної партії Таджикистану, Таджикистан; (другий ряд): Фатен Зактан, директор відділу культури, Палестина; Джон МакДональд, критик, журналіст газети «Sydney Morning Times», Австралія; Нестор Леон Хередія, депутат парламенту (національної асамблеї), Венесуела; Мазен Шамія, асистент міністра, МЗС, Палестина; Павло Кривонос, генеральний директор ДП «ГДП», Київ, Україна; Ань Тяньчжань, професор Пекінського університету, Китай; Алексіс Меіно, заступник міністра, МЗС, Папуа Нова Гвінея; Френсіс Ньюменкі Токура, асистент директора департаменту поліції, Папуа Нова Гвінея; (третій ряд): Раджа Мохан, заслужений член науководослідної організації «Observe & Research Foundation», Індія; Рейнольд Купер, постійний секретар Прем'єр-міністра і голова департаменту комунальних послуг населенню, Тринідад і Тобаго; Пармеш Чанд, постійний секретар, Комісія з послуг населенню, Фіджі; Деніел Бамба, віце-міністр, МВС, Кот-д'Івуар; Александр Ронделі, президент, Грузинський фонд стратегічних та міжнародних досліджень, Грузія.